

zait viszi Bécsbe napról-napra. Bécsbe, a nevelésügy Mekkájába menjenek a modern iskola zarándokai — szól könyve végén Dottrens nagy lelkesedéssel, — ott megvalósítva látják álmait és vágyaikat. A régi szürkefalú és divatjátmult bútorzatú iskolákban érezni fogják az éltető szellemet, mely erősíti az akaratot, megnyitja a szívet, magával ragad és fenntartja a tanítók buzgalmét s jobb jövőbe vetett hitét.

Kenyeres Elcmér.

IRODALOM.

Pintér Jenő: A magyar középiskolák igazgatásának kézikönyve. A középiskolákra vonatkozó törvények, rendeletek, eszolgálati szabályzatok és ügykezelési utasítások szövegeinek magyarázatos gyűjteménye. Második kiadás. Budapest, 1928. Franklin-Társulat. (512 l.)

Három évvel ezelőtt e folyóirat hasábjain ismertettük Pintér Jenő hasonló című nagy művének első kiadását. Ez alkalommal, amikor lapozgatjuk második kiadását, önként az a gondolatunk merül fel, hogy vajjon akkora változáson ment át hazai középiskoláink igazgatása, hogy már szükségessé vált e műnek második kiadása? Erre a kérdésre határozott igennel felelhetünk, mert azóta új törvények és rendeletek láttak napvilágot s a könyv gyakorlati használatával kapcsolatban felmerültek olyan kívánalmak, melyek annak újabb elrendezését s az egyes fejezeteknek szorosabb egybekapcsolását tették kívánatossá.

A második kiadásban a következő változásokat, illetve újításokat látjuk: Az első kiadás 17 fejezete 13-ra csökkent. Az 1. fejezet bővült az *Evszámok és események* c. résszel, mely 1715-től 1928-ig felsorolja kiváló szakismerettel és mélyreható tudással a hazai középoktatás legfontosabb mozzanatait. A 2. fejezet helyesebb összeállításban adja az egyes középiskolai típusokat. Itt mutatunk rá, hogy országunk csónkaasága dacára is középiskoláink száma: 167. A 3. fejezet szószerint közli az 1921. évi XLIV. t.-cikket, mely a volt katonai reáliskolák, illetve hadapródiskolák átszervezéséről szól; közli továbbá az 1926. évi XXIV. t.-cikket, mely a leányközépiskolákról és a leánykollégiumokról s végül az 1927. évi XVI. t.-cikket, mely a közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek tanulmányi ösztöndíjáról intézkedik. A 4. fejezet, mely a középiskolákra vonatkozó alapvető rendeleteket közli, esett át a leggyökeresebb átalakításon. Tartalmazza az 1926. évben kiadott *Középiskolai Rendtartást*, a szöveg közé beiktatott cím- és vezérszavak szerint. Ez igen pompás újítás, mert a kezelhetőségét megkönnyítette. E fejezetben látjuk leginkább megokolva a könyv második kiadásának szükségességét. A kibocsátott Rendtartással hiába állít fel kötött normákat a tanügyi kormányzat, mert erre a gyakorlati élet rácafol: bizonyítja ezt az a körülmény, hogy e fejezet 50 lapnyi terjedelmét át-

tekintve, mindegyik lap alján ott látjuk a gyakorlati élet által követelt újabb rendelkezéseket. A Rendtartás ilyen feldozgatása bonyolulttá teszi középiskoláink igazgatását. Itt hangoztatjuk nyomatékosan, hogy a *Rendtartás* gyökeres átalakítása halaszthatatlan ügye középiskoláink igazgatásának. Az 5., 6., 7. fejezetben, az első kiadástól eltérően, szószerint vannak közölve a *felügyelők, igazgatói utasítások* és a *tanároknak vonatkozó rendeletek*. A 8. fejezet az altisztek és szolgák szabályzatát közli s igen jó szolgálatot nyújt az igazgatóknak. Sok félreértés kerülhető el e szabályzat kodifikálásával. A 9. fejezet a rendes és magántanulóknak vonatkozó újabb rendeleteket csatolja az előbbiekhöz. A 10. és 11. fejezet a vagyonkezelésre és az illetményekre vonatkozó újabb rendeleteket közli. A 12. fejezet az úgynevezett vegyes szakasz, ahol a kötelező filmelőadások s a különbözőzeti vizsgálatok anyaga van kimerítően közölve, ez utóbbi a *Rendtartás* 137. §-ának kiegészítő része. Végül a 13. fejezet az ügyviteli mintákat egészíti ki.

A hatalmas kötetet nyolc és fél oldalra terjedő névmutató fejezi be. Itt is nagy eltérést látunk az első kiadástól, mivel ott 39 oldalt tett ki a tárgymutató. Most a cím- és vezérszavak jobban vannak összeválogatva s ezáltal a könyv kezelhetősége megtízszereződött.

A Franklin-Társulat nyomdáját ezúttal is elismerés illeti, hogy oly tettes és kiváló nyomdatechnikai munkát alkotott. Pintér Jenőnek pedig nem tud elég hálát adni a középiskolai tanárvilág, hogy időt, fáradságot és költséget nem kímélve, nélkülözhetetlen útmutatót adott a kezébe. *Barthos Indr.*

Vida Imre: A neveléstudomány történelembölcseleti vonatkozásai. Budapest, 1928. 207 l.

Kultúránk belső válsága az utolsó évtizedek mélyreható pedagógiai önszemléésében fejeződik ki legvilágosabban. Mint egy évszázaddal ezelőtt, újból vizsgálat alá kerül a neveléstudomány helye a tudományok sorában, világnézeti és kultúrfilozófiai alapvetése, végső előfeltételei és értékmérője. A filozófia és pedagógia elválaszthatatlan összefüggése Platontól Schleiermacherig, majd Natorptól a legújabb gazdag irodalomig abszolút értékek keresésében áll, amelyeknek kitűzése és megközelítése a nevelés legfőbb feladata és amelyeknek figyelmen kívül hagyása a filozófiát és pedagógiát egyaránt felbontó szubjektívizmushoz és relativizmushoz vezet. A pedagógia és filozófia szoros kapcsolatát megerősíti ma a pozitívizmussal szemben kialakuló reakció, a pedagógia önálló tudománnyá alakulása és a filozófusban természetesen ki-bontakozó törekvés világnézetének gyakorlati, tehát pedagógiai érvényesítésére. A pedagógia kérdéseinek filozófiai elmélyítése fokozott mértékben jut kifejezésre az utolsó évek magyar neveléstudományi irodalmában is; ennek az iránynak egyik kifejezője Vida Imre műve. A szerző problémafeltevésében a kultúra és pedagógia viszonyának sokoldalú megvilágítására törekszik. A kultúra időben kialakuló értékek összessége és mint ilyen, elválaszthatatlan kapcsolatban áll a pedagógiával, amely a kultúra eredményeit továbbadó tudó-